QORTI TAL-MAĠISTRATI (MALTA)
MAĠISTRAT DR. LEONARD CARUANA LL.D., M.A. (FIN. SERV)

Avviż Nru: 245/2021 LC

ALLAN MAGRO
(K.I. 226384M)

vs

CARMEN MALLIA
(K.I. 265462M)

Illum, 20 ta' Lulju 2022

Il-Qorti,

Rat ir-rikors ta Allan Magro ppreżentat fejn talab lil din il-Qorti tikkundanna lil Carmen Mallia tħallas is-somma ta' disat' elef Ewro (€9,000) bl-ispejjeż flimkien mal-interessi dekoribbli minn meta kull parti mill-ammont ġie minnha dovut lir-rikorrenti.

Illi l-partijiet kienu ftehmu permezz ta' kuntratt anness mal-Avviż promotur illi hija tixtri karozza mingħand ir-rikorrenti għall-prezz ta' tnax-il elf u ħames mitt Ewro (€12,500) u l-karozza ġiet trasferita lill-intimata. Dakinhar hi ħallset is-somma ta' tlett elef u ħames mitt Ewro (€3,500) oltre li obbligat ruħha li tħallas ir-rimanenti bilanċ permezz ta' pagamenti fl-ammont ta' €300 fix-xahar.

Rat illi wara diversi tentattivi ta' notifika, ir-rikorrenti ġie awtorizzat jinnotifika lill-intimata bil-proċedura tal-publikazzjoni u l-affissjoni ai termini tal-Artikolu 187(3) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta, b'dan illi n-notifika tal-konvenut għandha titqies li saret fit-2 ta' Ġunju 2022, stante li dan huwa t-tielet jum tax-xogħol wara l-aħħar data meta ġie pubblikat l-avviż promotur.

Rat illi fis-seduta tat-08 ta' Lulju 2022 l-intimata msejħa diversi drabi baqgħet ma deheritx u lanqas ma ppreżentat ir-risposta tagħha in oppożizzjoni għat-talba tar-rikorrenti sa dakinhar;

Rat illi fis-seduta tat-13 ta' Lulju 2021 il-Qorti awtorizzat lir-rikorrenti, fuq talba tiegħu stess, sabiex jippreżenta kapitolu għas-subizzjoni tal-intimata, liema kapitolu ġie ppreżentat seduta stante u ġie approvat mill-Qorti;

Rat illi fil-kapitoli għas-subizzjoni tal-intimata, ir-rikorrenti talab lill-intimata sabiex tipprova bil-ġurament tagħha li hija debitriċi tar-rikorrenti fis-somma indikata u għar-ragunijiet kontenuti fl-avviż odjern;

Rat illi l-kawża tħalliet għas-subizzjoni tal-intimata.

Rat illi fis-seduta tal-lum l-intimata baqat ma dehritx għas-subizzjoni tagħha u sabiex twieġeb għad-domanda tar-rikorrenti.

Ikkunsidrat;

Illi jirriżulta li minkejja li l-intimata ġiet debitament notifikata bl-atti proċesswali kif hawn fuq imsemmi, hija għażlet li ma ddaħħal ebda risposta u lanqas li tidher għas-sejħa ġudizzjarja tar-rikorrenti.

Illi bl-applikazzjoni tal-Artikoli 698(2) u 702 *et seq* tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta, ir-rikorrenti talab li l-intimata tingħata s-subizzjoni u għaldaqstant talab l-awtorizzazzjoni tal-Qorti sabiex iressaq il-kapitoli fil-konfront tagħha.

Ikkonsidrat;

Illi s-subizzjoni ta' parti hija proċedura li ġġib effetti serji ħafna fuq il-posizzjoni ta dik il-parti jekk tali tonqos li tidher. Illi kif ġie ritenut fis-sentenza **Dr John Buttigieg LL.D, M.P. vs Michael Marletta**[1], "*il-materja tas-subizzjoni hija materja delikata u deċiżiva peress li biha jekk il-parti tonqos li tidher, il-kapitoli jittieħdu bħala konfessati u l-konvenut ikun impedut li jagħmel appell amenokke ma jiġġustifikax il-kontumaċja tiegħu.*"

Illi di piu, ġie ritenut fis-sentenza **Stephen Vella et v. Bollicine Limited**[2] rigward il-kaptoli li:

> "*jibda biex jigi osservat illi in linea ta' principju l-kapitolu hu fatt processwali li jgib mieghu effetti specifici, espressament prevvisti u determinati mil-ligi taht il-Kapitolu 12. Ara Artikoli 698 (2) u 702 (3). Minnhom huwa dezunt illi l-kapitolu hu mezz dirett biex jipprovoka konfessjoni gudizzjali f' min lilu jigi deferit ta' fatt sfavorevoli ghal kapitolat u ta' vantagg ghall-parti li eskogitatu. Jinghad fid-decizjoni fl-ismijiet "**Anthony Borg -vs- Samwel Veneziani**", Appell Inferjuri, 28 ta' April 1998, illi "din ic-cirkustanza hi hafna rilevanti ghaliex tfisser illi bin-nuqqas tal-konvenut appellat li jidher biex jikkontesta l-kapitolu, saret <u>prova positiva</u> li l-ammont rekalmat mill-attur kien dovut lilu ghal*

[1] **Dr John Buttigieg LL.D, M.P. vs Michael Marletta,** Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri), 11 ta' Novembru 1986

[2] **Stephen Vella et v. Bollicine Limited**, Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) 9 ta' Jannar 2008 (Appell Ċivili Nru 161/2005/1)

ragunijet minnu pretizi u dana bl-ammissjoni – anke jekk negattiva fis-sens ta' non kontestazzjoni – ta' l-istess konvenut.

In tema, kemm id-duttrina legali kif ukoll il-gurisprudenza, issoktaw jaffermaw, u jikkawtelaw ukoll, illi tali prova wehida mhux necessarjament u bilfors ghandha tiddemostra l-fondatezza tal-pretensjoni ta' l-attur in kwantu dak l-istat migjub in essere bil-kapitolu ma ghandux ifisser li qed jintroduci derogi ghall-principju tal-piz tal-provi. Kif rilevat mill-Qorti ta' l-Appell kolleggjali fil-kawza "James Trapani et -vs- Vincent Cilia" (28 ta' April 2000), "il-kapitoli jitqiesu konfessati pero` dan ma jfisserx li l-Qorti kienet obbligata toqghod fuq dik il-prezunta ammississjoni. Dik il-prova kellha tigi evalwata u meqjusa flimkien ma' kull prova ohra li sa dak l-istadju setghet kienet diga` prodotta quddiem il-Qorti. Dan ghaliex kif gja nghad is-subizzjoni setghet tintalab f' kull parti tal-procedura";

Naturalment, l-apprezzament relattiv ta' dik il-prova b' dak il-kapitolu hu rimess ghall-poter diskrezzjonali tal-Qorti adita mill-mertu, u f' dan il-kaz, tajjeb jew hazin, l-ewwel Qorti dehrilha li setghet tigbed il-konkluzjoni illi l-fatt dedott mill-atturi kien ghaliha suffragat bil-prova kostitwita mill-kapitolu;"

Għalhekk, minkejja li r-rikorrenti ressaq il-kapitoli kontra l-intimata, dan ma jfissirx awtomatikament li t-talbiet rikorrenti ġew awtomatikament ipprovati sal-grad rikjest mil-liġi.

Filfatt, ġie ritenut fis-senteza Tabib **Dr Antonio Zammit et vs Francesco Pace et**[3] illi "*Huwa veru li l-kapitoli, meta s-subent ma jkunx wieġeb għalihom u ma jkunx iġġustifika l-kontumaċja, għandhom jitqiesu bħala konfessjoni. Imma dana ma jfissirx li l-Qorti*

[3] **Tabib Dr Antonio Zammit et vs Francesco Pace et**, Qorti Ċivili, Prim' Awla, 28 ta' Ġunju 1952.

hija obligata toqgħod dejjem duq dik il-preżunta konfessjoni. Is-subizzjoni hija sempliċi mezz ta' prova, u għandha tiġi eżaminata u valjata flimkien mal-provi l-oħra kollha tal-kawża' b'mod illi, jekk il-kapitoli ma jkunux konfaċenti mal-provi l-oħra tal-kawża, u l-Qorti jidrilha li għandha tagħti prevalenza lil dawk il-provi l-oħra, il-konfessjoni preżunta derivanti mis-subizzjoni għandha ċċedi quddiem dawk il-provi l-oħra."

B'hekk, fil-perspettiva ta' dan il-prinċipju appena enunċjat, il-Qorti ser tgħaddi biex teżamina l-provi mressqa in sostenn tat-talba attriċi.

Ikkonsidrat;

Illi fis-seduta tat-13 ta' Lulju 2022, ir-rikorrenti ppreżenta l-affidavit tiegħu[4] fejn bil-ġurament tiegħu stqarr li huwa għandu dealership tal-karozzi u li l-intimata kienet xtrat karozza mingħandu għall-prezz ta' €12,500. Huma ffirmaw il-kuntratt u għamel it-trasfer tal-liċenzja. Jgħid li l-intimata ħallsitu biss is-somma ta' €3,500 u fadlilha tħallas €9,000 oħra. Jgħid li kellha tħallas is-somma ta' €300 fix-xahar iżda qatt ma ħallset.

Illi mill-provi prodotti, din il-Qorti ssib li r-rikorrenti rnexxielu, bil-ġurament tiegħu, jipprova li l-intimata tassew naqset milli tħallas il-bilanċ rimanenti ta' €9,000 għall-akkwist tal-vettura.

Illi b'hekk, fid-dawl tas-suespost, il-Qorti hi tal-fehma li l-kapitoli mressqa huma konsonanti mat-talba tar-rikorrenti u b'hekk m'hemmx raġuni għalfejn il-Qorti ma tilqax it-talba attriċi.

[4] Ara Dok "AM" a fol. 31 tal-Atti proċesswali.

Ikkonsidrat;

Illi fir-rigward tal-imgħax, ir-rikorrenti qiegħed jitlob illi dawn ikunu ikkalkolati minn meta kull parti mill-ammont ġie dovut mill-intimata lir-rikorrenti.

Illi sabiex il-Qorti tkun tista' tiddeċiedi jekk l-imgħax għandux jiddekorri skont l-Artikolu 1141(1) jew skont l-Artikolu 1141(2) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta, jeħtieġ li l-Qorti teżamina jekk it-transazzjoni odjerna hijiex waħda ta' natura kummerċjali jew ta' natura purament ċivili.

Illi l-Artikolu 5(ċ) tal-Kap. 13 tal-Liġijiet ta' Malta jistipola illi kull operazzjoni dwar kambjali għandha titqies bħala li hija att ta' kummerċ. M'hemmx dubju li l-azzjoni odjerna hija bbażata fuq l-infurzar tal-kambjali ffirmati mill-intimata u b'hekk, il-Qorti hija tal-fehma li l-azzjoni odjerna tirrafigura fl-Artikolu 1141(1) tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta, li jistipola: -

> *"Jekk l-obbligazzjoni tkun ta' xorta kummerċjali jew jekk il-liġi tkun tiddisponi li l-imgħaxijiet għandhom jibdew igħaddu ipso jure, l-imgħaxijiet għandhom igħaddu minn dak in-nhar li l-obbligazzjoni kellha tiġi esegwita."*

Illi kif inhuwa risaput, l-obbligazzjoni tal-pagament b'kambjala tiġi eżigwibbli minn dakinhar li timmatura l-kambjala. B'hekk, l-imgħax fil-każ *de quo* għandu jkun fl-ammont ta' 8% u għandu jibda jiddekorri mid-data tal-maturità ta' kull kambjala, naturalment fuq l-ammont dovut skont dik it-tali kambjala.

Deċide:

Għaldaqstant, għal dawn il-motivi, il-Qorti qed taqta’ u tiddeċiedi billi tilqa’ t-talba tar-rikorrenti u konsegwentement tikkundanna lill-intimata Carmen Mallia tħallas lir-rikorrenti Allan Magro s-somma ta’ disat’ elef Ewro (€9,000) u bl-imgħax legali ikkalkolat mill-maturità ta’ kull kambjala fuq l-ammont hemm indikat sad-data tal-pagament effettiv.

Bl-ispejjeż tal-preżenti jkunu a karigu esklussiv tal-intimata.

Ft.Dr. Leonard Caruana
Maġistrat

Sharonne Borg
Deputat Reġistratur